

Kitaaba Daani'eel - Lakkofsa Soddoma-Saddeet

Mul'isa Caalu Dhangalaasuun: Abjuu Raajii William Millerii fi Deebisanii Dhugaa Ijaaruu

Jeff Pippenger
2024-01-02

Abjuu Miilarii keessatti harki hin mul'anne tokko saanduqa tokko isaaf erge. Abjuu isaa keessatti, inni safartuu saanduqichaa akka “iskweera ja’a” fi “iinchii kudhan” ta’e akka hubatu ni geggeeffame. Kudhan baay’ifamee ja’aan iskuweerii ta’uun dhibba sadii fi jaatama, jechuunis guyyoota waggaa raajii tokko bakka bu’u, argamsiisa. Miilariin saanduqa ergaa inni lallabuu qabu of keessaa qabu tokko ni argate; ergaan inni lallabuu qabu immoo bu’uura qajeelfama guyyichi tokko raajii Macaafa Qulqulluu keessatti waggaa tokko bakka bu’u jedhu irratti hundaa’e ture. Saanduqichi Macaafa Qulqulluu ture; Miilariif immoo Macaafni Qulqulluun safartuu qajeelfama “guyyaa tokko waggaa tokkoof” jedhamu kan raajii Macaafa Qulqulluu keessatti ilaalamuu qabu ture.

“Dubbi Waaqayyoo wajjin wal qabatee furtuu saanduqa gatii guddaa sana nuuf banu tokko jira; innis quufa fi gammachuu keenyaaf. Ani ifa irraa falla tokkoof illee galateeffadha. Gara fuulduraatti, muuxannoowwan amma nuuf baay’ee iccitii fakkaatan ni ibsamu. Muuxannoowwan tokko tokko immoo, hamma guutummaatti hubachuu dadhabnu ta’a; kunis hamma qaamni du’a qabeessi kun du’a hin qabne uffatutti.” Manuscript Releases, volume 17, 261.

Abjuun tokkoffaan walqabate “furtuun” tokko abjuu Miller keessatti ture; innis mala hojii Miller itti fayyadamuuf geggeeffame bakka bu’a ture.

“Warri ergamaa maleekaa sadaffaa labsuurratti hojii irra jiran, Kitaalota Qulqulluu karoora isa Abbaa Miiler fudhateen qorachaa jiru. Kitaaba xinnaa Views of the Prophecies and Prophetic Chronology jedhu keessatti, Abbaan Miiler seeraalee salphaa garuu ogummaa qabani fi barbaachisoo ta’an armaan gadii kanneen qorannaa fi hiika Macaafa Qulqulluu irratti hojiirra oolan ni kenna:—

“[Seerota tokko hanga shanitti kan caqasaman.]”

“Wanti armaan olii qajeelfamoota kana keessaa kutaa tokko; qorannaa Macaafa Qulqulluu keenya keessatti hundumti keenya qajeelfamoota achitti ibsaman qalbeeffachuun gaarii nuuf ta’a.” Review and Herald, November 25, 1884.

Yommuu Miilar saanduqa sana yeroo bane, “gosaa fi hammamtaa garaa garaa kan qaban keessaa luuliiwwan, diyaamandiiwwan, dhagaa gatii guddaa qaban, akkasumas maallaqa warqee fi meetii safaraa fi gatii hundumaa, bakkeewwan isaanii adda addaa keessatti miidhaginaan sirreeffamanii turan; akkas sirreeffamanii kan turanis ifaa fi ulfina aduun qofa madaalamu calaqqisiisu turan” jedhee argate. Miilar luulii dhugaawwan dhugaawwan bu’uuraa Adventizimii ijaaran ni argate. Dhugaawwan inni argates sirna mudaa hin qabneen “sirreeffamanii” turan, ifa aduu sanaas ni

calaqqisiisu turan.

Achiis Miller dhugoota sana “minjaala giddugaleessaa irra” kaa’ee hundumaa akka “dhufanii ilaalan” waame. “Kottaa ilaalaa” jechuun mallattoo kitaaba Mul’ataa keessatti banamuu chaappaawwan irraa fudhatamedha; Milleris ogeeyyii ergaa Daani’el isa bara 1798 keessatti hiikame hubatan bakka bu’a. Dhugoonni Miller minjaalicha irratti kaa’e, dhugoota kitaaba Daani’el keessaa hiikaman, kan Leenca sanyii Yihudaaatiin hiikamanii fi dhaloota yeroo isaan hiikamanitti jiraataa ture qoruuf kennaman turan. Kanaaf bineensoonni afur Mul’ataa keessatti chaappaa afran jalqabaa wajjin walqabatan, akkasumas Miller, dhaloota sanaaf akka “dhufanii ilaalan” jechuun waamicha isaanii dhageessisan.

Yommuun Hoolichichi mallattoowwan keessaa tokko bane ani arge; akkasumas bineensota afran keessaa tokko sagalee akka qaqaawwee jedhuun, “Kottu, ilaali” jedhee dubbatu nan dhaga’e. Anis ilaale; kunoo, farda adii tokko ture; inni isa irra taa’e immoo xiyya qabatee ture; gonfoonis isaaf kenname; inni mo’achaa fi mo’uuf ba’e. Inni mallattoo lammaffaa yeroo bane, bineensa lammaffaan, “Kottu, ilaali” jedhu nan dhaga’e. Fardi biraa, inni diimaanis ba’e; isa irra taa’e sanaaf nageenya lafa irraa fuudhuu, namoonni walii isaanii akka ajjeesan, humni kennameef; goraadee guddaanis isaaf kenname. Inni mallattoo sadaffaa yeroo bane, bineensa sadaffaan, “Kottu, ilaali” jedhu nan dhaga’e. Anis ilaale; kunoo, fardi gurraachi tokko ture; inni isa irra taa’e harka isaa keessatti madaalii qaba ture. Sagalee bineensota afran gidduudhaa dhufu tokko nan dhaga’e; innis, “Qamadii safartuu tokkoof saantima tokko, garbuu safartuu sadiif saantima tokko; zayitaa fi wayinii immoo hin miidhin” jedhe. Inni mallattoo afraffaa yeroo bane, sagalee bineensa afraffaa, “Kottu, ilaali” jedhu nan dhaga’e. Anis ilaale; kunoo, fardi halluu daalachaa qabu tokko ture; maqaan isa irra taa’eis Du’a ture; Si’oolis isa duukaa bu’e. Isaanis qilensa lafa keessaa afraffaa irratti goraadeedhaan, beelaan, du’aan, bineensota lafaatis akka ajjeesan, aangoon isaanif kenname. Mul’ata Yohaannis 6:1–8.

Waan Kiristoos, inni akka Leenca gosa Yihudaa ta’ee mul’ate, kan macaafa Mul’ata keessatti chaappaawwan torbaanin cufame sana bane ture; akkasumas Leenci gosa Yihudaa sunumatu faayaawwan Miller gabatee irra kaa’e sana bane, achiis hundumaaf, “Kottaa ilaalaa” jedhee labsate.

Dhugoonni inni argate sun chaartii qajeelchitootaa bara 1843 irratti haala ifa ta’een ibsaman; chaartiin sunis, akka Obboleettiin White jetteetti, harka Gooftaaatiin qajeelfamee ture; harki hin mul’anne sunis isauma harka Milleritti saanduqa guutuu dhagaa gatii guddaa qabu fidee ture. Chaartiin dhibba sadii kan bara 1842 keessatti qophaa’e, ajaja Habaaquuq mul’ata barreessii gabateewwan irratti ifa godhi jedhuu raawwii ture. Gabateen Miller gidduu kutaa isaa keessa ture, chaartiwwan (gabateewwan) dhibba sadii warri ergamtoonni Milleriiti bara 1842 fi 1843tti gara biyya lafaa geessan bakka bu’e. Chaartiin sun, chaartii qajeelchitootaa bara 1850 wajjin, “gabateewwan” boqonnaa lammaffaa Habaaquuq turan.

“Yommuu amantii ‘jalqabaa’ irratti dhaabbatanii turanitti, barsiisotnii fi gaazeexoonni Dhufaatii Lammaffaa waliigalan hundinuu maxxansi gabatee sanaa raawwii Habakkuk 2:2, 3 ta’uu isaa dhugaa ba’an. Yoo gabateen sun mata-duree raajii ture ta’e (warri kana morman immoo amantii jalqabaa irraa ba’u), kana irraa kan ka’es BC 457 waggaa guyyaa 2300 ittiin

lakkaa'uu jalqabamu ta'uu isaa ni hordofa. Akka 'mul'anni' sun 'turuu' danda'uuf, yookaan yeroo turtii tokko akka jiraatuuf, keessa isaattis gareen durboota sanaa mata-duree guddaa yeroo irratti rafuu fi hirriba keessa seenuu akka qabuuf, yeroo maxxanfamee jalqaba irratti 1843 ta'uun barbaachisaa ture; kunis utuu isaan 'Iyya Halkan Giddugaleessaa' tiin dammaqfamanii hin jirin dura ture.” James White, Second Advent Review and Sabbath Herald, Volume 1, Number 2.

Namoonni ergaa sanaaf deebii kennuu jalqaban—kanneen achi booddee gabatee Habbaaquuq irratti akka fakkeenyaatti mul'atan (jewels)—jalqaba muraasa turan; garuu sirni guyyaa tokko waggaa tokko jedhu Hagayya 11, 1840 irratti yeroo mirkanaa'e, namoonni sun “gara tuutaatti dabalán.”

“Yeroo sirriitti ibsame sanatti, Turkiin ergamtoota isheetiin eegumsa humnoota michuu Awurooppaa fudhatte; akkasumas ofii ishee mootummaa saboota Kiristaanaa jala galchite. Dhimmi sun raawwii raajii sanaa guutummaatti ta'e. Kun yeroo beekametti, namoonni baay'een sirrummaa bu'uurota hiika raajii Miller fi warri isaa fudhatanitti amanan, sochiin dhufaatii Gooftaasis kaka'umsa dinqisiisaa argate. Namoonni barumsa qabanii fi sadarkaa ol'aanaa qaban, ilaalcha isaa lallabuu fi maxxansuunis Miller wajjin tokka ta'an; hojii sunis bara 1840 irraa kaasee hamma 1844tti saffisaan babal'ate.” The Great Controversy, 334, 335.

Sana booda tuutni sun faayaalee sana jeequu jalqabe. Yeroo sana Miller bittinnaa'uu faayaalee sanaa adda baasuuf deema. Jechi “bittinneessuu” mallattoolee ijoo keessaa tokko dha, kan “si'a torba” Leewwota digdamii jaha keessaa ta'e; akkasumas Miller ibsa abjuu isaa keessatti garaagarummaa tokkoon yookaan biraatiin jecha “bittinneessuu” jedhu yeroo kudhan fayyadama. “Kudhan” mallattoo qormaataa dha; akkasumas hubannoo sirrii hiika mallattoo faayaalee Miller “bittinna'an” jedhuu akka qormaata raajii warra irratti dhumni addunyaa dhufeef ni agarsiisa.

“yeroo torbaa” jedhamuun faayidaa guddaa qabu sana diduun, Laa'odiiqeyaa Adveentizimiin yeroo qormaata Musee keessaa kan ta'e “bittimsuu” keessatti kufanitti, isa Eliyaas (Miller)tiin bara 1863 keessatti dhiyaate, faaya jalqabaa isaanii cinaatti kaa'an ture. Sana booddee jalqabee faayoonni sun hamma hammaadhaan bittimfamu, soba fakkeessitoota wajjin walitti makamuu, fi dhuma irratti guutummaatti haguugamanii dhokfamuu qabu turan. Haguugamuun faaya gatii guddaa qabu sanaa dhuma irratti sadarkaa tokko irra ga'a; yeroo sanatti saanduqa isaanii (Macaafa Qulqulluu) ni bada ture.

Abjuu Millar keessatti, “yeroo torba” jalqabaa jechi “facaasuu” jedhu Millar itti fayyadame, fi yeroo sadii dhuma inni jechuma sana itti fayyadamu gidduutti garaagarummaan ifaan mul'atu jira. Inni “facaasuu” jechuun “yeroo torba” erga kaasee booda, “guutummaatti abdi kutatee fi onneen isaa cabee, taa'ee boo'e.”

Kiristoos, akka Leenca gosa Yihuudaa ta'ee mul'ifame, hojii isaa jechuunis macaafa Mul'ata keessatti chaappaawwan torbaaniin cufamee ture sana hiikuuf utuu hin jalqabin dura, Yohaannis boo'e. Yohaannisii fi Miilleris, yeroo sanduuqni (Dubbiin Waaqayyoo) faaya mootummaa sobaatiin awwaalamee akka ture hubatanitti, boo'an.

Ani ulfinaarrattis isa teessooraa irra taa'e sanaa harka mirgaa keessatti macaafa keessaa fi dugda isaarratti barreeffame, chaappaa torbaan cufamee arge. Ergamaan jabaan tokko sagalee guddaadhaan, "Macaafa sana banuu fi chaappaa isaa hiikuuf eenyutu malu?" jedhee labsaa jiru nan arge. Namni tokko illee samii keessatti yookaan lafa irratti yookaan lafa jala jiru macaafa sana banuu yookaan itti ilaaluuf hin dandeenye. Sababii namni macaafa sana banuu fi dubbisuuf, yookaan itti ilaaluuf malu tokko illee hin argamneef, ani baay'een boo'e. Jaarsolii keessaa tokko immoo natti, "Hin boo'in; kunoo, Leencichi gosa Yihudaa, Hidda Daawit, macaafa sana banuu fi chaappaa isaa torban hiikuuf mo'eera" naan jedhe. Mul'ata Yohaannis 5:1-5.

ଯତେବେଳେ ମିଲର ଆବିଷ୍କାର କରି ସମସ୍ତ ଜଗତର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୂର୍ବଦୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ସହିତ ରତ୍ନଗୁଡ଼ିକର ବୃଦ୍ଧିଶୀଳ ପ୍ରରତ୍ନାଖ୍ୟାନ ଏମିତି ଏକ ସୂଚକ ପହଞ୍ଚିଲା ଯେ ବାଇବେଲ୍ (ରତ୍ନପତ୍ରି) ଧୂସ୍ର ହଲେଇ, ସତେବେଳେ ମିଲର କାନ୍ଦିଲେ।

“Booda anis mi'oota dhugaa fi saantima dhugaa gidduutti, isaan baay'ina lakkoofsa hin qabne kan mi'oota sobaa fi saantima gowwoomsaa facaasan nan arge. Ani gocha isaanii gad-aanaa fi galata dhabuu isaaniitti baay'ee aaree, isaaf isaan ifaadhaan nan ceepha'e, nan komadhe; garuu hamma ani isaan ceepha'u, isaan immoo caalaatti mi'oota sobaa fi saantima sobaa sana mi'oota dhugaa gidduutti facaasan.”

“Anis lubbuun koo foonii ni jeeqame; isaan keessaa baasuu dhaaf humna foonii fayyadamuu jalqabe. Garuu yeroo ani tokko baasaa turetti, kan biroon sadii ni seenan; xurii, muka irraa ciramee hafee, cirracha, akkasumas gosa hunda irraa kosii ni galchan; kunis hamma isaan dhagaa gatii guddaa dhugaa ta'an hundumaa, daayimandiiwwan, fi saantimoota hunda ija duraa dhoksanitti ta'e. Isaanis saanduqa koo ni cicciran, caccabaan isaas kosii sana keessa ni facaasan. Gaddi koo yookaan dheekkamsi koo namni tokko illee akka hin hubanne natti fakkaate. Ani guutummaatti abdii kutadhe, onneen koos ni caccabde; taa'ees nan boo'e.”

Yoo kana keessatti abjuu isaa keessatti jechi “tamsaasuu” jedhu “si'a torba” fayyadameera. Mul'achuun isaa sadan dhumaa, torban jalqabaa irraa adda ta'anii jiru; kanaanis tamsa'ina torban san irratti akka mallattoo raajii ta'etti kaa'uun, isaanis akka mallattoo “yeroo torba” kan Leewwota digdamii jahaatti agarsiisu. Abjuun lammaffaan Miller, akkuma abjuu lammaffaa Nebukadnezaar, “yeroo torba” sana karaa fakkeenyaatiin adda baasa.

Akkuma Yohaannis Mul'ata boqonnaa shanaffaa keessatti ture sanaa wajjin, yeroo Miillar boo'e, namichi burushii biyyee qabu (Leenca qomoo Yihudaa) sana booda “balbala bane”eeti gara kutaa sanaa seene. Mul'ata fakkeenya keessatti Abbaan kitaaba mallattoo torbaan cufame, namni tokko illee banuu hin dandeenye, kan Yohaannisin boo'ichatti geesse, harka isaa keessatti qabatee mul'achuun isaa boqonnaa afraffaa lakkoofsa tokko irraa eegale.

Kana booddee ani ilaale; kunoo, balballi tokko samii keessatti banamee ture; sagaleen inni jalqabaa ani dhaga'e, akka sagalee malakataa na wajjin dubbatuutti ture; innis, “As ol kottu, ani wantoota kana booddee ta'uu qaban sitti argisiisa” jedhe. Mul'ata Yohaannis 4:1.

മില്ല്വർ കരഞ്ഞു; ഒരു വാതിൽ തുറന്നിരിക്കുന്നതു അവൻ കണ്ടു. “ഇങ്ങനെയെ എന്തെ മഹത്തായ നഷ്ടവും ഉത്തരവാദിത്തവും കാരണം

ഞാൻ കരഞ്ഞും വിലപിച്ഛും കഠിനമായിരിക്കട്ടെ, ഞാൻ ദൈവത്തോടു
 ഓർത്തും, അവൻ എന്നിങ്ങനെ സഹായം അയയ്ക്കണമേ എന്ന്
 ആത്മാർത്ഥമായി പരാർത്ഥിച്ചു. ഉടൻ തന്നെ വാതിൽ തുറന്നു, ഒരു
 മനുഷ്യൻ മുറിയിലേക്കു പരവേശിച്ചു; അപ്പോൾ ജനങ്ങൾ
 എല്ലാവരും അവിടെ നിന്നു പുറപ്പെട്ടു; അവൻ കയ്യിൽ ഒരു
 പൊടിയുവൽ പിടിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു, ജനങ്ങൾ തുറന്നു,
 മുറിയിൽ നിന്നുള്ള പൊടിയും മാലിന്യവും തൂത്തി നീക്കുവാൻ
 തുടങ്ങി.” യഹൂദന്മാർക്കു സിംഹവും പൊടിയുവൽ
 കയ്യിലുള്ള ആ മനുഷ്യനും യഹൂദന്മാനും മിലിലും
 കരഞ്ഞപ്പോൾ, ഒരു വാതിൽ തുറക്കപ്പെട്ടു ആ ഘട്ടത്തിൽ
 എത്തിയിരുന്നു. ഒരു വാതിൽ തുറക്കപ്പെടുന്നതു ഒരു
 യുഗപരിവർത്തനത്തിന്റെ പരതീകമാണ്.

ከሚሊረ ጋር እርሱ አለቀሰ፣ በርም ተከፈተ፣ ነገር ግን እርሱ ደግሞ ጸለየ። “ሙሉ በሙሉ ተስፋ ቆርጫና ልቤ
 ተሰብሮ ሆኜ ተቀምጥሁና አለቀስሁ። እንዲህ ሆኜ ስለ ታላቅ ጉድለቴና ስለ ተጠያቂነቴ እያለቀስሁና እያዘንሁ
 ሳለሁ፣ እግዚአብሔርን አስታወስሁ፣ እርሱም እርዳታ እንዲሰጥኛኝ ከልቤ ጸለደሁ። ወዲያውኑም በሩ ተከፈተ፣
 አንድ ሰውም ወደ ክፍሉ ገባ፤ በዚያን ጊዜ ሕዝቡ ሁሉ ከእርሱ ወጡ፤ እርሱም በእጁ የአፈር መጥረጊያ ደዞ
 መስኮቶቹን ከፈተ፣ ከክፍሉም ውስጥ አፈርና ቆሻሻ መጥረግ ጀመረ።”

Kadhannaan seenaa guyyoota dhumaa keessatti mallattoo ta'e, kadhannaa Daani'elii fi namoota
 gatii qaban sadii boqonnaa lammaffaa keessatti mul'ifame, akkasumas kan Daani'elii boqonnaa
 saglaaffaa keessatti argame dha. Inni kadhannaa Lewwoota digdamii-jahaa kan “yeroo torbaa”
 jedhamee waamamu dha; kadhannaa kana yeroo akka isaan bittinnaa'anii turan hubatanitti dhugaa
 baatonni lamaan Mul'ata Yohannis kudha tokko keessatti kadhachuu qabu. Dhugaa baatonni
 lamaan sun waan Daani'el boqonnaa saglaaffaa keessatti godhe irra deebi'uu qabu; yeroo inni
 abaarsa Musee raawwatamuu isaatiin akka “bittinnaa'e” ture hubate. Dhugaa baatonni lamaan
 sunis waan yeroo Miileriin bakka luulleewwan isaa “yeroo torbaa” bittinnaa'an irra ga'etti abjuu
 isaa keessatti fakkeenyaan agarsiise irra deebi'uu qabu.

Yeroo kadhannaan sun mallatteeffamutti balballi tokko banama, namichi xurii qusachuuf qaruus
 qabu dhufa, kutaan sunis duwwaa ta'a. Tuutni hamaan sun ni bade, mootummaa qoodamuu
 haaraanis ga'e. Ergasii Leenci gosaa Yihuudaa, inni qophiin isaa harka isaa keessa jiru,
 “foddaawwan banee, xurii fi kosii kutaa sana keessaa qusachuu jalqabe,” akkasumas “inni xurii fi
 kosii, faaya sobaa fi saantima sobaa qusachaa turetti, hundinuu akka duumessaatti ol ka'anii foddaa
 keessaa ba'an, qilleensinis isaan fuudhee deeme.”

Foddaawwan banamanis qoodama tokko ni mul'isu; sababiin isaas akkuma xurii foddaa keessaa
 baafamee darbu, warri ajaja Milkiyaas keessatti argamu, kan “luboote” bara dhumaa akkana
 jechuun qajeelchu sana guutan, “Kudhan keessaa kudhan hunda gara mana kuusaa galchaa; akka
 nyaanni mana koo keessa jiraatuuf; kanaanis amma na qoru, jedha Waaqayyo Gooftaan maccaa,
 ani foddaawwan samii isiniif hin bannee fi eebba bakka itti fudhachuuf ga'u dhabdan isin irratti hin
 dhangalaasnee moo” jedhu. Balballi baname fi foddaawwan banaman mootummaa hojii
 Waaqayyoo keessatti jijjiirama yeroo luboonni hamaan keessaa fuudhaman, luboonni qajeelonni
 immoo eebbifamanitti raawwatamu ni bakka bu'u.

Akkuma nama xurii jalqabuun lafa isaa qulqulleessu, Miller yeroo muraasaaf ija isaa cufa. “Jeequmsa sana keessatti yeroo muraasaaf ija koo cufe; yeroo ani banaa ture, xurii hundinuu badee ture. Luulawwan gatii guddaa qaban, diyaamondiiwwan, akkasumas saantima warqee fi meetii, baay’ina guddaadhaan kutaa sana guutuu irratti bittinnaa’anii turan.” Yeroo sanatti wantoonni gatii qabanii fi wantoonni gadhee ta’an guutummaatti addaan baafamanii turan.

Saanduqni guddaan sunis minjaala irra kaa’ame; mi’oota gatii guddaa qabanis isa keessa naqaman. “Innis achumaan saanduq tokko minjaala irra kaa’e; innis isa duraa caalaa baay’ee guddaa fi miidhagaa ture; mi’oota gatii guddaa qaban, almazota, saantimaawwanis harka guutudhaan walitti qabee saanduqicha keessa naqaa deeme, hamma tokko illee hin hafnetti, almazoonni keessaa gariin mataa biiftuu xiqqoo caalaa kan hin taane ta’an illee.” Sana booddee dhugaan bu’uuraa Miller walitti qabamee dhihaate; Kitaaba Qulqulluu qofaan utuu hin ta’in, Hafuura Raajii wajjinis walitti dhufee, dhugoonni sun akkuma jalqabaatti turan caalaa caalaatti miidhagaa fi ifaa ta’an.

Akkuma ergaa laga Ullaa’iitti mul’ate ergaa bara 1798 keessatti banamee ifaan mul’ateen madaallu, dhugaan sana keessaa tokko tokkoo bu’uura yaada Miileeriif kennameen daangeffamanii turan jechuun hubatamuu qaba. Kanaafis, dhugoonni sana keessaa tokko tokko, yeroo tokko tokko xinnaa yookaan salphaa fakkaatan illee, bal’oo fi miidhagoo ta’anii akka argaman eegamuun ni danda’ama.

Yommuu dhugaan sun deebifamee haressamu, inni saanduqa guddaa tokko keessatti kaa’ama; achiis waamichi sun ammas yeroo biraa ni taasifama, garuu Millerri miti, Kiristoosiin dha, (inni nama burushii xurii ti, inni Leenca gosaa Yihudaa ti) akkana jedhuun: “Kottaa ilaalaa.” Kun hiikni isaa, yeroo sanatti hiikamuun chaappaa tokkoo erga raawwatamee ta’uu isaa agarsiisa; hiikamni chaappaa isa dhumaa immoo Mul’ata Yesus Kiristoos kan yeroo balballi araaraa cufamuuf jedhu dura raawwatamu dha; yookaan akkuma Obboleettii White ibsitu, yeroo namni burushii xurii sun seenee dha.

“Ani saanduqa keessaa ilaale; garuu iji koo argaa sanaan baay’ee ifee na dogoggorse. Isaan ulfina isaanii isa duraanii caalaa dachaa kudhan ifaa turan. Ani akka isaan miilla namoota hamoota sanaatiin, warra isaan bittimsanii fi biyyootti dhidhiitan sanaatiin, keessa cirraachaatti qulqulleeffamanii turanitti yaade. Isaan hundinuu iddoo isaanii keessatti, mallattoo dhiphina nama isaan achi keessa kaa’ee tokko illee hin mul’anneen, saanduqa keessatti sirna bareedaan qophaa’anii turan. Ani gammachuu guddaadhaan iyye, iyya sunis na dammaqse.” Early Writings, 83.

Yeroon turuu fi abdi kutannaan inni jalqabaa Adoolessa 18, 2020 irratti dhufe; Adoolessa 2023 irraa jalqabee immoo Leenci gosoota Yihudaa Ergaa Mul’ata Yesuus Kiristoos hiikaa tureera. Hiikni sun kitaaba Daani’el illee of keessatti hammata; akkasumas barruu itti aanu keessatti yaada keenya waa’ee abjuu Miller ni xumurra.

Hojiin nama burushii biyyee sanaa “luboota ogeeyyii” wajjin tumsa keessatti raawwatama; hojii “luboota” sanaa immoo, warri mul’ata boqonnaa kudha-tokko keessatti dhugaa-baatota lama ta’an, akkasumas lafeewwan du’an kaafamanii jiraatan kan Hisqi’el boqonnaa soddonii-torbaa ta’an, sararoota Dubbii Waaqayyoo kanneen birootiinis ni bakka-bu’u. Nuti, waan abjuu lammaffaa

William Miller ilaalchisee adda baasneef dhugaa-baatota lammaffaa ta'aniif, sararoota sana keessaa muraasa ni fayyadamna.

“ଶାସ୍ତ୍ରମାନେ ଆମର ଉପକାର ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଛି, ଯେଣେକି ଆମେ ଧର୍ମିକତାରେ ଶିକ୍ଷା ପାଇବୁ। ଆଲୋକର ମୂଲ୍ୟବାନ କିରଣମାନେ ଭରାନ୍ତିର ମଘେଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହୋଇଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ଖରୀଷ୍ଟ ଭରାନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସର କୁହୁଡ଼ିକୁ ଦୂର କରିବାକୁ, ଏବଂ ପିତାଈକ ମହିମାର ଦୀପ୍ତିକୁ ଆମ ପାଖରେ ପରକାଶ କରିବାକୁ ପରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି, ଯେପରି ଆମେ ଶିଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ପରି କହିବୁ, ‘ସତେ ପଥରେ ଆମ ସହିତ କଥାହେଉଥିବାବେଳେ, ଆମର ହୃଦୟ ଆମ ମଧ୍ୟରେ ଦହୁଥିଲା ନୁହେଁ କି?’” Publishing Ministry, 68.